

Maria Dąbrowska, Mirosława Gajewska, Jerzy Kruppé

Frombork, woj. elbląskie. Stanowisko 4. Kaplica św. Anny i szpital św. Ducha

Informator Archeologiczny : badania 12, 224-225

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wany z kamienia, badany w ub. roku przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Przedmiotem badań wykopaliskowych prowadzonych wbieżącym roku był obszar wzgórza miejskiego, z którego znane dotąd materiały powierzchniowe wskazują na istnienie osady prahistorycznej wielokulturowej oraz średniowiecznych założeń miejskich z kościołem pod wezwaniem świętego Jana Chrzciciela i fragmentarycznie zachowanymi murami obronnymi.

Założono 4 wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 57 m², które zlokalizowano w południowej, północnej i zachodniej partii wzniesienia /wschodnia część wzgórza miejskiego była badana przez archeologów w latach 1960-63/. W br. wykonano także szczegółowe poszukiwania powierzchniowe w obrębie murów Starego Miasta.

Stwierdzono, że najstarsze ślady osadnictwa w tym miejscu pochodzą z neolitu i łączą się z ludnością kultury lendzielskiej /drobne skorupy na wtórnym złożu/. Znacznie bogatsze osadnictwo rozwijało się natomiast pod koniec epoki brązu i głównie w okresie halsztackim /kultura łużycka/. Zachowała się z tego czasu gruba warstwa kulturowa zarówno na północnym jak i południowym stoku wzgórza z dużą ilością ceramiki, m. in. naczyń z chropowatym brzuścem, czarek i placków glinianych. Równie intensywne osadnictwo istniało tutaj w okresie późnolateńskim i rzymskim /ceramika grafitowa/. Zabytki wczesnośredniowieczne spotykane są rzadziej i na wtórnym złożu, natomiast systematyczny rozwój osady obserwujemy od średniowiecza, głównie od XIII/XIV wieku.

DRZEWICA, gm. Bytnica
woj. zielonogórskie
Stanowisko 6

patrz
okresy brązu

FROMBORK
woj. elbląskie
Stanowisko 4
Kaplica św. Anny i szpital św. Ducha

Wojewódzki Konserwator
Zabytków
w Elblągu

Badania prowadzili mgr Maria Dąbrowska,
mgr Mirosława Gajewska i Jerzy Kruppé
/autor sprawozdania/. Finansował WKZ
w Elblągu. Cztery sezon badań. Wnętrze
szpitala i kaplicy oraz teren przyszpitalny
XV - XX wiek.

Badania nadal koncentrowały się we wnętrzu obiektu. Objęto nimi wschodnią część nawy, boczne cele północne, tj. budynek dawnego szpitala św. Ducha oraz prezbiterium = dawną kaplicę św. Anny.

Zarówno w nawie jak i prezbiterium natrafiono na 18 pochówków. Na specjalną uwagę zasługują szczątki dwóch dziewczynek pogrzebanych prawdopodobnie jednocześnie w zachodniej części prezbiterium. Trumienki, w których je pochowano pomalowane były na żółto oraz ozdobione stylizowanymi kwiatami lilji, wianuszkami, krzyżami oraz literami IHS wykonanymi czerwoną i czarną farbą. Dziewczynki miały na głowach wianki z papierowych kwiatków. Na silnie zetłanych kościach szkieletów zachowały się resztki bardzo cienkich tkanin, a na przegubach rąk kokardki z grubo tkanych wstążek przetykanych złotą nicią. W jednej z trumien natrafiono na drewniany krzyżyk ze strzępami materiału, którym był pierwotnie obsyty. Jedyne na podstawie ornamentyki trumienek oba pochówki datować można wstępnie na XVIII wiek lub schyłek XVII wieku.

W wyniku badań ustalono, iż pochówki w prezbiterium ułożone były w zasadzie w trzech poziomach, a do grzebania zmarłych wykonywano prawie całe jego wnętrze. Na ślady pierwotnej ceglanej posadzki natrafiono jedynie w apsydzie za głównym ołtarzem oraz przy północnym ołtarzu bocznym. Pochówki pochodziły z okresu od XV po koniec XVIII wieku. Pod łukiem tęczowym odsłonięto tzw. rolę stanowiącą pierwotny próg ceglany. Był on częściowo zniszczony przez późniejsze wkopy grobowe. Od strony nawy dochodziła do niego posadzka ceglana z początku XVI wieku, której istnienie w innych jej miejscach stwierdzono już w sezonie poprzednim.

Wkop usytuowany pośrodku nawy pozwolił na precyzyjne zlokalizowanie istniejących piwnic, prawdopodobnie gotyckich oraz na poczynienie obserwacji odnośnie sposobu ich wybudowania. Ustalono także pierwotny poziom użytkowania terenu w tej części obiektu. W wykopie w cel północnej stwierdzono natomiast dwa poziomy posadzki ceglanych o odmiennym układzie. Pod nimi warstwy kulturowe o charakterze nasypiskowym wykazywały silny spadek w kierunku północnym. Na nich też, a nie na calcu, posadowiono fundament północny zewnętrznej ściany dawnego szpitala. Niższy poziom posadzki wiązać należy z okresem wznoszenia tego pomieszczenia, natomiast wyższy pochodzi z tego samego czasu co posadzka w nawie.

W wykopie założonym na zewnątrz korpusu szpitala, opodal jego południowozachodniego narożnika, odsłonięto resztki płytko sadowanego fundamentu ceglano- lub rumowisko być może paleniska. Sądzić należy, iż są to pozostałości budynku gospodarczego istniejącego w tym miejscu w drugiej połowie XVII wieku. Poniżej zalegała warstwa kulturowa z fragmentami ceramiki z XV wieku.

Znaleziska w postaci ułamków naczyń glinianych, kafli, nielicznych fragmentów wyrobów szklanych, metalowych i tekstylnych pochodzą z okresu XV - XX wieku.

Badania będą kontynuowane.